

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียน
รัฐบาล กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพ
มหานคร จำนวน 68 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 16,231 คน เป็นนักเรียนชาย
7,257 คน และนักเรียนหญิง 8,974 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจาก
ประชากรดังกล่าว โดยได้จำนวนประชากรจากตารางการสุ่มตัวอย่างของ มอร์แกน
(Morgan 1970: 608) ได้แยกเพศหญิงและเพศชายให้มจำนวนเท่า ๆ กัน และได้กลุ่ม
ตัวอย่างประชากร จำนวน 396 คน เป็นนักเรียนชาย 198 คน และนักเรียนหญิง 198 คน
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) หลายขั้นตอน
ดังนี้

1. ทำการสุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำนวน 68 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
(Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำนวน 11 โรงเรียน
2. สุ่มตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 จำนวน 396 คน โดยคำนวณค่าร้อยละจากจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด เทียบ
กับจำนวนนักเรียนในโรงเรียน จึงได้ตัวอย่างประชากรตามจำนวนที่ต้องการ (ดูภาคผนวก ข)
3. สุ่มตัวอย่างห้องเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 1 หรือ 2 ห้อง ตามสัดส่วนตัวอย่างประชากรของแต่ละโรงเรียน
4. สุ่มตัวอย่างนักเรียนจากห้องเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเอาไว้ แล้วสุ่ม
ตัวอย่างเพศชายและหญิงให้มจำนวนเท่า ๆ กัน ซึ่งในที่สุดได้จำนวนตัวอย่างประชากร

จำนวน 396 คน เป็นเพศชาย 198 คน เพศหญิง 198 คน ตามที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างตนเอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับตัวนักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศและการศึกษาของผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ มีลักษณะเป็นแบบปรนัยแบบเลือกตอบ (Multiple choice) ชนิด 4 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับสุขภาพในด้านบวกและด้านลบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 อันดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพในด้านบวกและด้านลบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 อันดับคือ ทำเป็นประจำ ทำเป็นครั้งคราว และไม่กระทำเลย

1. วิธีสร้างแบบสอบถาม การสร้างแบบสอบถามดำเนินเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หนังสือแบบเรียนสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 คู่มือครู แผนการสอน รวมทั้งศึกษาสภาพการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน และปัญหาพฤติกรรมสุขภาพ จากตำรา เอกสาร และวารสารต่าง ๆ

1.2 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม โดยมีหัวข้อของเนื้อหาตามหลักสูตรสุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จำนวน 11 หัวข้อ คือ สุขภาพส่วนบุคคล โรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข สุขภาพผู้บริโภครวม สวัสดิภาพ การปฐมพยาบาล การสุขาภิบาล เพศศึกษา สิ่งเสพติดให้โทษ และสุขภาพจิต ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม เป็นสัดส่วนตามจำนวนคาบที่เรียนดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนข้อคำถามของแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับสุขภาพตามสัดส่วนของเนื้อหา
คิดตามจำนวนคาบที่เรียน

ลำดับ	หัวข้อ	จำนวนคาบ	ร้อยละ	จำนวนข้อ
1	สุขภาพส่วนบุคคล	6	6.2	7
2	สวัสดิภาพ	8	8.2	8
3	การปฐมพยาบาล	15	15.5	8
4	โรคติดต่อ	10	10.3	6
5	โรคไม่ติดต่อ	7	7.2	6
6	การสุขาภิบาล	10	10.3	11
7	สุขภาพผู้บริโภค	3	3.1	3
8	สิ่งแวดล้อมให้โทษ	9	9.3	7
9	สุขภาพจิต	11	11.3	8
10	ความรู้เรื่องเพศ	9	9.3	9
11	บริการสาธารณสุข	9	9.3	6
	รวม	97	100	79

1.3 สร้างแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ถูกต้องตามลักษณะของแบบ
สอบถามที่วางไว้ คือ

1.3.1 สร้างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา
คือ เพศ และการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียน

1.3.2 สร้างแบบทดสอบพฤติกรรมสุขภาพด้านความรู้ โดยการ
สร้างตารางวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมด้านพุทธิสัย (Cognitive Domain) (ดูภาค
ผนวก ก) ใ้ใหม่ข้อคำถาม ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร และคำนึงถึงการทดสอบความรู้

ในทุกระดับความสามารถทางสมอง คือความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยสร้างให้เป็นแบบปรนัยชนิด เลือกรับ 4 ตัวเลือก รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 79 ข้อ การให้คะแนน ข้อใดตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบผิดให้ 0 คะแนน

1.3.3 สร้างแบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 อันดับ ของลิเคิร์ต (Likert) โดยยึดปัญหาสุขภาพของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย และเนื้อหาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ใหม่ ข้อคำถามทั้งสิ้น 40 ข้อคำถาม เป็นเจตคติทางด้านบวก 19 ข้อความ และเจตคติด้านลบ 21 ข้อความ การให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความดังนี้

ข้อเลือก		เจตคติด้านบวก	เจตคติด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1 คะแนน	5 คะแนน

1.3.4 สร้างแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ ครอบคลุมเนื้อหา ตามที่กำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 อันดับ โดยมีข้อความทั้งสิ้น 30 ข้อความ ใหม่ลักษณะเป็นการปฏิบัติถูกต้อง 21 ข้อความ และข้อความที่แสดงการปฏิบัติไม่ถูกต้อง 9 ข้อความ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อเลือก		การปฏิบัติถูกต้อง	การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง
ทำเป็นประจำ	ให้คะแนน	3 คะแนน	1 คะแนน
ทำเป็นครั้งคราว	ให้คะแนน	2 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เคยทำเลย	ให้คะแนน	1 คะแนน	3 คะแนน

1.4 เพื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยพนธ์ศรีนครราชสีมา

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ตรวจแก้ไข เพื่อเพิ่มความตรง (Validity) ตามเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1.5.1 เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ อยู่ในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และได้ทำการสอนวิชาสุขภาพอยู่ในปัจจุบัน

1.5.2 เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความสนใจ และมีประสบการณ์ เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามพฤติกรรม ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

2. การนำแบบสอบถามไปทดลองใช้

ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสัทธิพิทยาคม จำนวนนักเรียน 70 คน และโรงเรียนสิงห์สมุทร จำนวนนักเรียน 80 คน รวมเป็นนักเรียนทั้งสิ้น 150 คน เพื่อหาความเหมาะสมทางการใช้ภาษา ความชัดเจนของคำถาม การเรียงลำดับคำถาม เวลาที่ใช้ตอบแบบสอบถาม แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบทดสอบความรู้ มาตรวจให้คะแนนแล้ววิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) หรือค่าพี (p) และค่าความยากง่าย (Difficulty) หรือค่าอาร์ (r) คัดเลือกเฉพาะผู้ที่ให้คะแนนสูงสุดลงมาร้อยละ 27 และผู้ที่ให้คะแนนต่ำสุดขึ้นไปร้อยละ 27 นำมาคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่ายโดยมีเกณฑ์การเลือก คือค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.90 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้น (ดูภาคผนวก ค) เมื่อวิเคราะห์แล้วได้แบบสอบที่มีความเหมาะสมจำนวน 53 ข้อ (ดูภาคผนวก ค) นำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาความเที่ยงในเชิงสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder-Richardson 20) (สมศักดิ์ สินธุเวชชัย 2526: 81) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.79

2.2 นำแบบสอบถามเจตคติ และการปฏิบัติมาตรวจให้คะแนน แล้วเลือกข้อความที่มีความเหมาะสม จำนวน 34 ข้อ และ 30 ข้อ ตามลำดับ นำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาช (Cronbach) (สมศักดิ์ สินธุเวชชัย 2526: 82) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติ 0.77 และแบบสอบถามการปฏิบัติ 0.70

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งไปยังอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้ง 11 โรงเรียน โดยติดต่อประสานงานกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียน และได้รับความร่วมมือจากครูอาจารย์และนักเรียนเป็นอย่างดี
3. การตอบแบบสอบถามของนักเรียนใช้เวลา 1 คาบเรียน หรือ 50 นาที
4. ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่าง 28 มกราคม - 14 กุมภาพันธ์ 2529
5. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคนจำนวน 396 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบ รวมทั้งแปลผล ตามขั้นตอน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

1. การวิเคราะห์แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ หาค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ระดับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ความรู้ดีมาก	คะแนน	42.50 - 53.00
ความรู้ดี	คะแนน	37.11 - 42.49
ความรู้ปานกลาง	คะแนน	31.81 - 37.10
ความรู้น้อย	คะแนน	26.41 - 31.80
ความรู้น้อยมาก	คะแนน	00.00 - 26.40

ตอนที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับสุขภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่รายข้อ และส่วนรวม หาค่ามัธยฐาน เลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ตัดสินคะแนนเฉลี่ยของเจตคติทั้งโดยส่วนรวม และรายข้อคำถาม ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยเจตคติ

เจตคติดีมาก	คะแนนเฉลี่ย	4.50 - 5.00 คะแนน
เจตคดียิ่ง	คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49 คะแนน
เจตติปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49 คะแนน
เจตคติไม่ดี	คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49 คะแนน
เจตคติไม่เหลือ	คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49 คะแนน

ตอนที่ 4 การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ทั้งรายข้อและส่วนรวม พร้อมทั้งหาค่ามัธยฐาน เลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ตัดสินค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติ ทั้งส่วนรวมและรายข้อดังนี้

คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ

ปฏิบัติดี	คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.00 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49 คะแนน
ปฏิบัติไม่ดี	คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49 คะแนน

2. การเปรียบเทียบ

2.1 การเปรียบเทียบ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยการทดสอบค่าที (t-test)

2.2 เปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามการศึกษาของผู้ปกครอง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ใช้ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 และนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ซึ่งถ้าผลของการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย *วิธีสังเกตข้อมูล*

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส.พี.
เอส.เอส.เอ็กซ์ (SPSSX หรือ Statistical Package for the Social
Sciences X)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย